

**Punct de vedere al Ministerului Public cu privire la propunerea
legislativă de modificare a Legii 544/2001
privind liberul acces la informațiile de interes public**

Întemeiat pe analiza dispozițiilor comunitare, pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, pe concordanța actualelor dispoziții din legislația națională care reglementează domeniul informațiilor de interes public,

Rezultă că normele de tehnică legislativă prevăd necesitatea respectării în ansamblul principiilor generale a principiului sistemic, potrivit căruia modificarea unor acte normative trebuie realizată de așa manieră încât, orice schimbare a unui text de lege trebuie să fie în concordanță cu celelalte acte normative interne, precum și cu acquis-ul comunitar.

Referindu-ne strict la proiectul propunerii de modificare, care vizează două articole de lege, rezultă că sunt vizate: **art.12, lit. f, respectiv completarea art. 12 lit. f prin textul prevăzut la lit. f ¹.**

"Informațiile din dosarele penale aflate în faza de urmărire penală sau pe rol în instanțele de judecată, nu fac parte din categoria informațiilor de interes public și nu pot fi făcute publice decât după o sentință definitivă";

Din analiza textului propus a fi o completare a articolului care enumeră categoriile de informații exceptate de la comunicarea publică, rezultă că s-ar putea genera contradicții cu alte dispoziții prevăzute în legislația națională și comunitară. Astfel, prin această opțiune de modificare, mai exact de completare a textului de lege care definește categoriile informații exceptate, s-ar extinde sfera acestui tip de informații exceptate, pe calea unei legi, deși principiul constituțional, legislațiile comunitare și principiile consacrate de Convenție nu prevăd această excepție.

Astfel, **art. 31 din Constituție intitulat: Dreptul la informație**, prevede:

„(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit”.

„(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal”.

Acest drept este unul receptat de legea fundamentală din instrumentele juridice internaționale în acest domeniu și a avut în special în vedere respectarea **articolului 10 - Libertatea de exprimare din Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, potrivit căruia:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a avea opinii și de a primi și împărtăși informații și idei fără amestecul autorităților publice și indiferent de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună unei autorizări prealabile societățile de radiodifuziune, cinematografie sau de televiziune.

2. Exercițarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restricții sau sancțiuni prevăzute de lege și sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, integrității teritoriale sau siguranței publice, pentru apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, pentru protecția sănătății sau a moralei, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar.”

Jurisprudența constantă a Curții Europe confirmă obligația statelor de a asigura caracterul public al procedurilor judiciare privind măsuri procesuale dispuse în cursul procesului penal (13.11.2007, *Cauza Bocellani și Rizza c. Italia*). Totodată, instanța europeană a statuat că oferirea actului de sesizare către presă nu reprezintă o violare a prezumției de nevinovăție a inculpatului (5.07.2005, *Cauza Pandy c. Belgia*).

Adunarea Generală a O.N.U. din 1946 a reținut că ”libertatea de informare este un drept fundamental al omului și piatra de încercare a tuturor libertăților cărora Națiunile Unite le sunt credincioase”.

Legiuitorul român s-a raliat prin Legea nr. 544/ 2001 instrumentelor juridice internaționale și a garantat, prin însăși legea fundamentală a statului, dreptul la informație, situându-l printre drepturile fundamentale.

Așadar, propunerea de modificare ar echivala cu renunțarea la premisa pe care s-a bazat edictarea legii care reglementează accesul oricărei persoane fizice sau juridice la informațiile de interes public, cu accent pe aplicarea principiului transparenței decizionale la nivelul fiecărei autorități publice sau instituții a statului.

Practic, paradigma adoptării Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, care a urmărit atât să prevadă modul în care pot fi solicitate și respectiv, furnizate informații de interes public, cât și maniera în care trebuie să-și organizeze autoritățile publice compartimente specializate în informare sau relații publice, în vederea asigurării accesului oricărei persoane și reprezentanților mass-media la astfel de date, s-ar modifica, prin excluderea informațiilor privind procedura judiciară, pe tot parcursul urmăririi penale și pe tot parcursul judecății, până la momentul pronunțării unei hotărâri judecătorești definitive și în plus ar putea genera și sancțiuni de neconstituționalitate, în raport cu dispozițiile art. 31 din Constituție.

Dacă, în actuala redactare a art. 12 din lege sunt prevăzute și enumerate cazurile exceptate de la accesul liber al cetățenilor la o serie de informații, cum ar fi cele cuprinse în alineatele e) și f) în care se arată:

e) informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;

f) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces;

Prin limitarea propusă, s-ar adăuga o nouă categorie de excepții de la informațiile de interes public ce ar diferi dreptului constituțional la informație,

precum și normelor comunitare, în special cu cele cuprinse în Recomandarea 13 (2003) a Comitetului Miniștrilor privind furnizarea de informații prin intermediul mass-media în legătură cu procesele penale.

Astfel, între principiile statuate în Anexa de la Recomandarea 13, se regăsește o serie care înglobează exact drepturile și obligațiile corelative ale autorității judiciare și mass-media în ceea ce privește vehicularea și transmiterea de date care să asigure respectarea dreptului la informațiile de interes public.

Principiul 1 - *„Informarea publicului prin media”* prevede: „Publicul trebuie să fie capabil să primească informații despre activitatea autorităților judiciare și ale serviciilor de poliție prin intermediul media. Pentru aceasta, jurnaliștii trebuie să fie capabili de a relata și a comenta în mod liber despre funcționarea sistemului de justiție penală care să fie supusă numai limitelor date de următoarele principii:” referindu-se, în primul rând, la principiul 2 - *prezumția de nevinovăție*, și respectiv la principiul 3 - *acuratețea informațiilor*. Prin aceste principii, autorităților juridice le incumbă obligațiile de a furniza mass-mediei doar informații verificate și bazate pe o presupunere rezonabilă, iar în cazul proceselor penale în derulare, informațiile trebuie să fie comunicate și diseminate prin media numai dacă aceasta nu prejudiciază prezumția de nevinovăție a suspectului sau acuzatului.

Se instituie practic, prin aceste principii obligația autorităților judiciare de a aprecia asupra momentului și conținutului informațiilor transmise reprezentanților mass-media referitor la cauze penale aflate în curs de soluționare, respectiv în cazul nostru, în faza de urmărire penală, în deplină concordanță cu respectarea dreptului opiniei publice la informațiile de interes public din sfera justiției.

Totodată, aceste principii trebuie corelate în activitatea de comunicare publică prin intermediul presei realizată de autoritățile juridice cu principiul 5 - *Modul de a furniza informații pentru mass-media* și respectiv, principiul 6 - *Informații regulate în timpul unui proces*, care prevăd atât modalitățile prin care se furnizează acest gen de informații către media (comunicate de presă, conferințe de presă etc), cât și obligația acestor autorități de a informa presa în cauzele penale cu impact deosebit asupra

publicului, cu privire la aspectele esențiale, câtă vreme acest lucru nu prejudiciază bunul mers al anchetei penale.

Actualmente, prevederile art. 12 lit. e) și f) din Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, sunt în acord cu principiile enunțate.

Având în vedere cele expuse anterior, rezultă că nici adăugarea unui nou alineat, respectiv 4, în cuprinsul art. 21 nu se justifică, întrucât acesta se află în strânsă corelație cu art. 12 lit. f) despre care am invocat motivele pentru care apreciez că nu se impune a fi adoptat prin proiectul de modificare a Legii 544/2001 supus prezentei analize.

Astfel, art. 21 alin. 4 prevede:

”Pentru divulgarea sau furnizarea în mod voluntar sau involuntar de informații din categoria celor cuprinse în cap. II, secțiunea 1, art. 12, conducătorul unității este sancționat disciplinar”, generează contradicții cu alte dispoziții prevăzute în legislația națională actuală. În plus, inclusiv noul cod penal prevede ca infracțiuni pentru atingerile aduse acestei categorii de valori ocrotite. Această prevedere se coroborează cu prevederile din Legea nr. 544/2001 care reglementează procedura în situația în care s-a stabilit răspunderea disciplinară a celor responsabili cu această activitate. Astfel, rezultă că sunt prevăzute atât mijloace disciplinare cât și mijloace penale pentru protecția informațiilor de interes public și pentru informațiile exceptate acestei categorii.